

מועד ניסן תשפ"ב

בס"ד

מבחן בהלכות חושן משפט ב'
ד' ניסן תשפ"ב

הוראות לנבחן:

1. יש לנמק כל תשובה ולציין את כל המקורות. תשובה שאינה מנומקת ומפורטת, לא תתקבל. אולם, אין להאריך שלא לצורך ושלא לעניין.
2. יש לענות על 13 שאלות מתוך 18 שאלות.
3. יש להתחיל כל תשובה בראש עמוד.
4. שאלה המחולקת למספר חלקים, אף תשובתה תהיה מחולקת כך. אין להשיב על כל חלקי השאלה יחדיו. (כל סעיף בשורה חדשה!)
5. לתשומת לבכם: דפי טיוטא לא ייבדקו.
6. יש לכתוב בכתב יד קריא וברור, כתב שאינו קריא, לא ייבדק.
7. חובה לענות על 13 מתוך 18 שאלות. נבחן שיענה מעבר לשאלות החובה יבדקו רק 13 התשובות הראשונות שכתב הנבחן לפי סדר כתיבתו במחברת הבחינה, למעט אם הנבחן סימן עיגול סביב 13 התשובות שמבקש לבדוק.
8. אין לכתוב את שם הנבחן או סימן מזהה אחר בתוך מחברת הבחינה. בחינה שימצא עליה סימן מזהה- הבחינה לא תיבדק! והנבחן יוזמן לוועדת משמעת.

בהצלחה!

1. מודה במקצת

- א. דין מודה במקצת, מופיע בכמה גמ' בש"ס, ציין באלו גמ' מופיע הדין הנ"ל? מה הטעם? באיזו שבועה מדובר, ציין מקור? כמה משלם בפועל? ובאלו סימנים בשו"ע נפסק הדין הנ"ל?
- ב. כתוב שני מקרים שמודה במקצת פטור משבועת התורה וחייב בשבועת היסת?
- ג. כתוב שני מקרים שמודה במקצת פטור אף משבועת היסת?
- ד. מי שידוע שחייב לחברו מנה וחברו תובע מאתיים, האם יכול להערים ולכפור הכל כדי להפטר מהשבועה?
- ה. כיצד יפסוק בית הדין בזמנינו כשהנתבע מודה במקצת?

2. חלוקת שותפות

- א. לראובן דירת גן בבניין משותף, ראובן קיבל אישור מהעירייה לבנות תוספת חדר בשטח החצר השייך לו בטאבו. השכנים מתנגדים בטענה שהבניה תכער את חזית הבניין ותוריד את ערך הדירות, האם יכולים לעכב עליו?
- ב. מה הדין אם הבניה לא תוריד את ערך הדירות וטענת השכנים שהבניה רק תכער את חזית הבניין?
- ג. מה הדין אם ראובן קיבל אישור מהעירייה לבנות מרפסת מעל שטח המשותף לכל השכנים והבניה לא תוריד את ערך הדירות והשכנים מתנגדים בטענה שהבניה תכער את חזית הבניין?

עמ' 1 מתוך 5

3. ערב

- א. ראובן ביצע חריגת בניה, מחלקת הנדסה בעירייה הוציאה כנגדו צו הריסה. ראובן ביקש משמעון שיפעל על מנת לבטל את צו ההריסה. שמעון דרש בתמורה סך של 25,000 ₪ ושראובן יעמיד ערב על הסכום הנ"ל. ראובן הביא את לוי להיות ערב. שמעון סידר את העניין בשיחת טלפון וצו ההריסה בוטל. שמעון דרש מראובן את הכסף ראובן סירב לשלם, ופנה ללוי הערב. לוי סירב לשלם בטענה ששמעון לא הוציא הוצאות ואין הצדקה לסכום כזה מופרז. האם הערב חייב לשלם?
- ב. משקיע שאמר לחברו סחור בכסף זה עבורי ואני אשלם לך מחצית מהרווחים והעמיד ערב על כך או בעל הבית שהעמיד ערב על שכר הפועלים, האם הערב חייב לשלם?
- ג. שוכר שהביא ערב בשעת השכרת הנכס או העמיד ערב לעכו"ם בעד הריבית, האם הערב חייב לשלם?
- ד. מה הדין במי שהבטיח מתנה לחברו והעמיד לו ערב על כך?

4. שלוחין

- א. קי"ל אין שליחות לעכו"ם מה המקור ומה הטעם? והאם ישראל יכול להיות שליח לעכו"ם? וכיצד נפסק בשו"ע?
- ב. ומה הדין אם ישראל מכר סחורה בשליחות עכו"ם לישראל ואח"כ חזר בו השליח ומכר את הסחורה לישראל אחר, מי קנה הראשון או השני?
- ג. האם מומר או עבד ושפחה יכולים להיות שליח? ומה הטעם?
- ד. מה הדין אם ישראל שלח שליח לעשות לו דבר מה וקודם שהספיק השליח לעשות את השליחות השתטה המשלח, האם יכול השליח לעשות שליחותו?

5. גביית מלווה

- א. מי שהלווה לחברו והגיע זמן הפירעון ובא המלווה לגבות חובו ואין ללווה מה לשלם, והתברר שקודם זמן הפירעון נתן כדי שווי החוב מתנה לחבר אחר. מתי יכול המלווה להוציא ממקבל המתנה ומתי לא?
- ב. מה הדין אם מקבל המתנה סחר בכסף והרוויח רווחים, האם יכול המלווה לגבות גם מהרווחים?
- ג. מה הדין אם נתן מתנה לקטן, האם יוציא המלווה מהקטן?

6. גלגול שבועה

- א. באר מהו דין גלגול שבועה? פרט בתשובה על איזו שבועה מגלגלים ועל איזו שבועה לא מגלגלים? איזו שבועה מגלגלים ואיזו שבועה לא מגלגלים?
- ב. מה הדין אם טען הנתבע טענת שמא ונתחייב שבועה האם מגלגלים עליו עוד שבועות, וכיצד ביאר דין זה הסמ"ע? ומה הדין אם טען התובע טענת שמא ונתחייב הנתבע שבועה?
- ג. מי שנתחייב שבועה ע"י שכנגדו הפך את השבועה עליו האם מגלגלים עליו שבועה?
- ד. התחייב שבועה וראה שרוצים לגלגל עליו עוד שבועה האם יכול לשלם את התביעה הראשונה ולהיפטר מגלגול שבועה? ומה הדין אם יבקש להפוך את השבועה על שכנגדו כדי להפטר מהגלגולים?

7. שטרות

- א. האם קיים חוק התיישנות בגביית שטר חוב אם המלווה לא תבע חובו שנים רבות?
- ב. האם יכול המלווה לגבות חובו בשטר חוב לאחר שהתייאש מלגבות את החוב?
- ג. האם יכול הלווה לדרוש שבועה או חרם כשבא המלווה לדרוש את החוב לאחר שנים רבות?
- ד. באיזה מקרה יכול המלווה לגבות חובו בשטר לאחר שמחל ללווה על החוב?

8. חזקת קרקעות

- א. קי"ל חזקת קרקעות שלוש שנים, כתוב שלושה מקרים שחזקת קרקעות הווה חזקה גם בפחות משלוש שנים?
- ב. כתוב עשרה מקרים שחזקת קרקע גם לאחר שלוש שנים אינה חזקה?
- ג. כתוב את דעות הראשונים האם שני שותפים בקרקע שניהם שותפים בכל הקרקע או כל אחד בחציו? מה הנפ"מ? כיצד נפסק בשו"ע?

9. שותפים בקרקע

- א. ראובן ושמעון גרים בבניין משותף בקומה העליונה. ראובן השיג רישיון בניה לבנות על הגג ובנה את הקירות החיצוניים מבלוק איטונג כדי לציור בידוד לחדרי הגג. לאחר כמה שנים השיג גם שמעון רישיון בניה על הגג ובנה חדרים בצמוד לחדרים שבנה ראובן. כך שאחד הקירות של ראובן משמש גם את שמעון. הדבר ברור ששמעון צריך לשלם לראובן מחצית מעלות הקיר, שמעון מוכן לשלם מחצית מעלות קיר בלוקים פשוט, ואילו ראובן דורש מחצית מקיר בלוק איטונג הדין עם מי?
- ב. שכנים שרוצים לעשות במקלט בית כנסת ושכן אחד מתנגד - הדין עם מי?
- ג. תיקון גג בבניין משותף כגון תיקון זיפות הגג מי חייב לשלם, כיצד נפסק בשו"ע ומה המנהג היום?

10. נזקי שכנים

- א. ראובן יש לו בית אצל עכו"ם ופתח חלון על גגו של עכו"ם ומכר העכו"ם את ביתו לשמעון, האם יכול שמעון להגביה ביתו ולסתום חלונו של ראובן?
ב. ראובן יש לו בית מול חצר עכו"ם ופתח חלונות לחצר העכו"ם, ומכר העכו"ם את חצרו לשמעון, האם רשאי שמעון לבקש מראובן שיסתום חלונותיו?

11. גביית מלווה

- א. האם מלווה יכול לפרוע חובו מנכסי לווה שלא בפניו? ובאלו תנאים?
ב. מה דין יורשיו של ווה או מלווה לעניין דין זה?
ג. מה הדין למשכן נכסי לווה שלא בפניו?

12. טוען ונטען

- א. מה הדין בשכיר שעשה מלאכה ותובע שכרו ובעה"ב טוען פרעתי?
ב. מה הדין כשהשכיר קטן או חשוד על השבועה?
ג. מה הדין כשמת השכיר או בעה"ב?

13. תקיעת כף

- א. מה הדין הודה שחייב לפלוני ועשה תקיעת כף, האם יכול לטעון שלא להשיב את עצמי התכוונתי?
ב. מה דין תקיעת כף לגבי חיוב ערב?
ג. במקום שחייב שבועה, האם תקיעת כף פוטרת משבועה?

14. חזקת קרקעות

- א. ראובן שהיה עד מעדי השטר או שהיה עד לבדו, האם יכול לערער על שדה זו?
ב. אפוטרופוס או בית דין שמכרו קרקע של יתומים, האם רשאים לערער על שדה זו או לטעון על זכות בשדה מחמת חוב?
ג. דיין החתום על קיום השטר או שדן במכירה, האם יכול לערער על השדה?

15. נגזל

- א. מה הדין עד אחד או שני עדים שראו את ראובן נכנס לבית שמעון ויצא וכלים תחת כנפיו ובעה"ב טוען נטלת כלי?
ב. מה הדין בשומר של בעה"ב שטוען כן, באשת השומר, בשכירו של בעה"ב?

16. טענת לא ידעתי

- א. הפקיד שק אצל חברו ופשע השומר וטען המפקיד זהב ומרגליות היו בו והשומר טוען איני יודע?
ב. תבעו חיטים וטוען איני יודע חיטים או שעורים?
ג. מנה לי בידך והלה אומר איני יודע?

עמ' 4 מתוך 5

17. אפתיקי

- א. העושה שדהו אפתיקי לבעל חוב או לאישה בכתובתה ושטפה נהר מתי גובה משאר נכסים ומתי אומר הלווה למלווה נסתחפה שדך?
- ב. מה הדין אם הלווה מכר את השדה או נמצאת השדה שאינה שלו?
- ג. עשה שורו או מטלטלים אפתיקי ומכרם, האם הבעל חוב גובה מהם?
- ד. עשה עבדו אפתיקי ומכרו או שחררו, האם הבעל חוב גובה מהם?

18. פירעון חוב

- א. קי"ל המעות באחריות הלווה עד שיפרע לידו של המלווה או לשלוחו. מה הדין אם זרק הלווה את המעות בפני המלווה ונאבדו מתי חייב הלווה ומתי פטור?
- ב. מה הדין אם אמר הלווה למלווה בא אלי הביתה וקח את המעות והמלווה לא בא והמעות נאבדו. מתי חייב הלווה ומתי פטור?
- ג. מה הדין אם החזיר הלווה את ההלוואה לאשתו של המלווה והמעות נאבדו?
- ד. מה הדין בראובן שהיה חייב לשמעון וכשהגיע זמן הפירעון אמר שמעון לראובן סחור במעות למחצית שכר ונאנסו המעות ביד הלווה, האם הלווה חייב?

* * * * *

בהצלחה!!!